
HÍREK, BESZÁMOLÓK

LÁTOGATÁS KUNETZ GÉZA OTTHONÁBAN

KUNETZ Géza nevét az elektromágneses geofizikát művelő kutatók világszerte ismerik. Ő volt az, aki egy francia kollégájával együtt megadta a legalapvetőbb kétdimenziós feladat analitikus megoldását. Tanulmányuk [I. D'ERCEVILLE, G. KUNETZ 1962: The effect of a fault on the Earth's natural electromagnetic field. *Geophysics* 27, 666–676] évtizedeken át szolgált támaszként a numerikus modellezéssel foglalkozók számára. KUNETZ Gézának egy másik sokat hivatkozott cikke [G. KUNETZ 1972: Processing and interpretation of magnetotelluric soundings. *Geophysics* 37, 1005–1021] a látszólagos fajlagos ellenállás meghatározására kínál különleges megoldást. (Több mint érdekes — hiszen fontos új eredmények lehetőségét vetíti előre — az a tény, hogy az utóbbi időben mind a függőleges határfelülettel elválasztott két térfelület megoldására, mind pedig a közvetlen időtartománybeli feldolgozásra megnöni látszik a hivatkozások száma.)

Párizsi utazásaim során már többször szerettem volna tiszteletemet tenni KUNETZ Gézánál, de vagy az idő bizonyult túl kevésnek, vagy nem vette fel senki a lakásban a telefont. Ezúttal minden „összejött”, sőt a véletlen úgy hozta, hogy az ajtócsengő az MGE idei közgyűlésének kezdési időpontja táján szólalt meg.

Aki már — akár egyszer is — járt Párizsban, bizonyára alaposan ismeri a Quartier Latint. Nos, KUNETZ Gézáék otthona ADY kedvenc párizsi tartózkodási helyétől, a Cluny kávéháztól talán száz méterre sincs, egy jellegzetes Boulevard St. Germain-i házban.

Madame KUNETZ nyitott ajtót, majd pillanatokon belül megjelent a híres magyar származású matematikus–geofizikus is egy termetes, de barátságos eb kíséretében. Meglepetésként hatott, hogy az utcai zajoktól négy emeletnyi magasságban már micsoda nyugalom honolt.

Mindketten teljes testi-lelki egészségnek, tökéletes szellemi frissességnek örvendnek, ami nem kis szó, hiszen már nem fiatalok: az idén ünneplik 60. házassági évfordulójukat. KUNETZ Géza nyugalomba

vonulása (1975) óta filozófiával foglalkozik, a matematikáról–geofizikáról tudatosan lemondott. Maradék idejét leköti a lakás falait elborító tányérgyűjtemény rendezgetése és a Párizstól 60 km-nyire levő birtokon a facseteték nevelése. No és mindenekelőtt a nagyapai–dédnagyapai kötelességek: a magyar–francia házaspár öt gyerekkel, tizenhárom unokával, s — mire ez a beszámoló megjelenik, már — három dédunokával büszkélkedhet.

Anyanyelvét KUNETZ Géza tökéletesen megőrizte, pedig már kétharmad évszázada annak, hogy Franciaországban él. (Szabadkán letett érettségijét követően még 1931-ben emigrált Jugoszláviából.) Sanyarú körülmények között élő vajdasági rokonságát ma is rendszeresen támogatja és látogatja. Rendszerint — még néhány éve is — saját autóját használta, csak mostanában vált repülő- és vonatjegyet.

KUNETZ Géza az emlékek felelevenítését KÁNTÁS Károly és EGYED László nevével kezdte. A német PORSTENDORFERT doktoranduszként ismerte és VERŐ József, az MTA levelező tagja — akivel levelezésben állt — számára még ma is fiatalember. (E sorok írója — beleszédülve ebbe a 40–50 évvel ezelőtti perspektívába — egy pillanatra arra gondolt, hogy KUNETZ Gézától több mint 2π fáziskésés választja el, hiszen dolgozni csak az ő nyugalomba vonulása után kezdett.)

Az elektromágneses módszerekről e napfényes péntek délután kevés szó esett. Ehelyett megkaptam KUNETZ Gézától az egyik legértékesebb párizsi címet: a szalámi mellett magyar borokat és édességet is árusító magyar hentes címét. A konyhában mindjárt meg is kóstoltam a Suba-házból vásárolt diós és mákos beigli: mindkettő ugyanolyan tökéletes, mint-ha itthon készült volna.

KUNETZ Gézát a Magyar Geofizikusok Egyesülete 1976-ban tiszteleti tagjává választotta. 21 évvel később, 85. születésnapja közeledtével tisztelettel és szeretettel köszöntjük a francia és a magyar geofizika nagy egyéniségét.

Szarka László

AZ ERDÉLYI MAGYAR MŰSZAKI TUDOMÁNYOS TÁRSASÁGRÓL

Szerkesztőségünk 1996 decemberében az alábbi levelet kapta HORVÁTH Erikától, az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság ügyvezető főtítkárától:

„Tisztelt Szerkesztőség!

Az 1990 januárjában megalakult Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság — EMT — az egyike az egész Erdélyt átfogó egyesületeknek, amelyek legfontosabb célkitűzése, hogy szervezett formában támogassa tagjai és más érdeklődő tudományos továbbképzését, ápolja a szakmai anyanyelvet, szakszerű magyar nyelvű tájékoztatást nyújtson. Aktív tagjainak száma meghaladja a 700 főt, akiknek nagy része mérnök, illetve tanár (fizika, kémia, számítástechnika). Szakkönyvtárunk leltárán tagságunk érdeklődési körének megfelelő könyvek és folyóiratok szerepelnek.

Azzal a kéréssel fordulunk önökhöz, hogy amennyiben lehetőségük van rá, könyvtárunk számára küldjenek néhány számot megjelenő lapszámaikból. Meggyőződésünk, hogy ez jelentős mértékben hozzájárulna szakembereink jobb tájékoztatásához, szakmai kapcsolataik kiépítéséhez, illetve ápolásához. Tagtársaink örömmel és lelkesedéssel lapozgatnák ezt a számunkra értékes kiadványt. Könyvtárunknak nagy szüksége lenne erre a folyóiraatra, köszönettel fogadnánk küldeményüket. Amennyiben lehetőségük van egy folyóiratból több példányt is rendelkezésünkre bocsátani, ezekből eljuttatnánk fiókszervezeteinknek is, melyek Erdély szerte működnek.

Társaságunk jobb megismerése érdekében az EMT 1996-os ismertetőjét mellékeljük levelünkhöz. Ebből tudomást szerezhetnek működő fiókszervezeteinkről, szakosztályainkról, szerteágazó tevékenységünkről.

Kérjük, lehetőségeik szerint 1997-ben küldjék el kiadványukat könyvtárunk számára. Szívességüket előre is köszönjük, tisztelettel,

Horváth Erika,
ügyvezető főtítkár”

A levélre Egyesületünk elnöke, ORMOS Tamás gyorsan reagált — 1997 februárjában már az alábbi köszönőlevelet kaptuk Kolozsvárról:

„Magyar Geofizikusok Egyesülete
Dr. Ormos Tamás elnök

Tisztelt Elnök Úr!

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság — EMT — tagsága nevében köszönjük küldeményüket, néhány héttel ezelőtt megkaptuk könyvtárunk számára küldött Magyar Geofizika folyóirat 1996-os számait. A geofizika területén tevékenykedő erdélyi szakemberek számára egyesületük jóvoltából szakfolyóiratuk hozzáférhető lesz az EMT kolozsvári központjának titkárságán is.

A Magyar Geofizikusok Egyesületének romániai magyar geofizikus kollégákkal való kapcsolati alakítási kezdeményezését továbbítjuk az EMT Földmérő Szakosztály vezetőjének.

Havonta megjelenő Tájékoztatónk, mely aktuális rendezvényeinket ismerteti, folyamatosan megküldjük Önöknek.

Tisztelettel,

Horváth Erika
ügyvezető főtítkár”

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság
rövid ismertetése, alapelvei és célkitűzései

Az EMT 1996-os ismertetője a következő Előszóval kezdődik:

„Hálás feladat egy alig hat éves társaság névjegykártyájának is tekinthető ismertetőhöz előszót írni akkor, amikor van miről írni. Mert ha egy pillantást vetünk a '95-ös eseménynaptárra, ahol »kipipálhattunk« minden megtervezett eseményt és rendezvényt, akkor nyilvánvaló, hogy az a szervezet, amely ilyen tevékenységre képes, túljutott a kezdeti nehézségeken, és tagjai lelkes tevékenysége révén helyet követelhet magának az erdélyi civil társadalomban. Nekünk a fennmaradásért és a felemelkedésért vívott küzdelemben a kultúra kell hogy legyen a legfőbb fegyverünk. Hozományunkkal nem kell szégyenkeznünk, hiszen a transzformátor, a porlasztó, a C-vitamin, a hologram, a televízió, a BASIC nyelv, a számítógép elvének feltalálói mind a mi nyelvünket vallották anyanyelvüknek.

Nekünk, a műszaki tudományok művelőinek követnünk kell az egyik legnagyobb magyar tudós, Bolyai

János szavait: »... már most nem durva erővel, hanem műveltséggel kell igyekeznünk kitűnni.«

Az EMT fő célkitűzéseinek egyike éppen az, hogy a szakmai műveltség megszerzéséhez lehetőséget és kereteket teremtsen. Ezt szívósan, lépésről lépésre kell létrehozni tagjai számára, nem kevés nehézség, közöny és akár érdektelenség ellenére is.

Az EMT-nek erre a kiadványra azért van szüksége, hogy azok, akik kíváncsian és érdeklődéssel figyelik erőfeszítéseinket, megszerezhessék belőle a legfontosabb információkat. Ha ennek a célnak megfelel, akkor a ráfordított munka és költség nem volt hiábavaló. Ami a nehézségeket illeti, hadd idézzem Neumann Jánost: »Az egyetlen szilárd tény, hogy a nehézségek a hasznos és építő, de ugyanakkor veszedelmes fejlődésnek tulajdoníthatók.« Igaz, hogy ő ezt a technikai haladásra értette, de elfogadhatjuk általános érvényűnek. Kívánom, hogy az EMT tag-sága kerekedjen felül az átmeneti nehézségeken. Ehhez, Neumannt idézve: »türelem, rugalmasság, intelligencia« szükséges.

*Dr. Fodor Alpár
az EMT elnöke*

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság a műszaki és természettudományokat művelő szakemberek önkéntes belépés által létrehozott szervezete. Alapelve: Teljes jogegyenlőség, a nemzeti hagyományok és kultúra kölcsönös tiszteletben tartása, megértés, kölcsönös elismerés és bizalom kell hogy jellemezze a többség és kisebbség viszonyát.

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság célkitűzései:

1) A romániai magyar műszaki és természettudományos szakemberek tevékenységének összehangolása és a magyar szaknyelv ápolása.

2) A tagok tudományos ismereteinek bővítése, szakmai továbbképzése és szakmai kapcsolatainak ápolása. Kommunikációs híd létrehozása Románia, Magyarország és más országok műszaki és természettudományos élete között.

3) Kölcsönös tájékoztatást lehetővé tevő szakértői hálózat adatbázisának létrehozása.

4) Műszaki és természettudományos folyóiratok kiadása és terjesztése. A romániai magyar nyelvű műszaki könyvkiadás szakvéleményezése.

5) Számítógépes hálózaton keresztül hazai és külföldi adatbankok elérése és hasznosítása.

6) Hazai és külföldi ösztöndíjakkal, továbbképzési lehetőségekkel kapcsolatos információk közvetítése.

7) Pályázatok kiírása és a tudományos alkotás ösztönzése.

8) Szakmai viták, találkozók és vándorgyűlések szervezése.

9) Magyar nyelvű műszaki és természettudományos ismeretterjesztő szabadegyetemi előadások szervezése, kisiparosok szakmai képzése, fiatalok pályaválasztási tanácsadása, szakmai átképzése.

10) Helyi és nemzetközi könyvkölcsönzési szolgálat megszervezése.

11) Felkérésre műszaki kérdésekben szakértői véleményezés.

12) Kapcsolattartás a romániai magyarság érdekvédelmi szervezeteivel.

13) A tagok által megvalósított és felajánlott műszaki alkotások iparjogi védelme a Társaság javára.

Az MMÉV-EMT-ről

Az MMÉV-EMT az EMT keretein belül működő elit csoport, amely a Tudományos Tanácsadó Testület szerepét tölti be az EMT életében. A csoport kialakulása hosszantartó tárgyalások eredménye — amely által a társaság csatlakozik a Magyar Mérnökök és Építészek Világszövetségéhez. Az MMÉV-EMT a Világszövetség Torontóban elfogadott Alapszabálya szerint működik, szorosan együttműködve a MMÉV Magyarországi Egyesületével. A testület célja a Világszövetség keretében:

a) A világban szétszórta élő mérnökökkel, építészekkel és természettudományos szakemberekkel való kapcsolattartás, szakmai tevékenységük nyilvántartása.

b) A tagok tudományos ismereteit az igényesség szellemében bővítse, és szakmai kapcsolatait ápolja.

Az MMÉV-EMT felvállalta a Kárpát-medence államaiban munkálkodó magyar kutatók és fejlesztők támogatását. Ebben a komoly és szigorú szakmai igényességgel végzett munkában támaszkodni kíván az illető ország magas szintű MMÉV szervezetére, jelen esetben az MMÉV-EMT-re.

Az EMT szakosztályai és fiókszervezetei

Szakosztályok: Faipari, Számítástechnikai, Fizika, Földmérési, Gépészeti, Kémia, Környezetvédő, Erdészeti, Építészeti, Élelmiszeripari, Matematika.

Fiókszervezetek működnek Kolozsváron, Sepsiszentgyörgyön, Marosvásárhelyen, Kézdivásárhelyen, Székelyudvarhelyen, Brassóban, Nagyváradon, Gyergyószentmiklóson, Szatmárnémetiben és Temesváron.

A Társaság angol neve: Hungarian Technical Sciences Society of Transsylvania

Székhelye: Kolozsvár, 1989. December 21. sugárút 116.

Postacím: RO-3400 Cluj-Napoca C.P. 1-140.

Telefon és fax: (40-64)194-042

Telefon: (40-64)190-825

E-mail: emt@utcluj.ro

Tóth Lajos

FELHÍVÁS

A MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottságának szándékában áll egy Technika-, Tudomány- és Ipartörténeti Kataszter összeállítása. Ehhez az alábbiakban körvonalazott munkához kérjük tagjaink, csoportjaink, az egyes geofizikai intézmények segítségét.

A kataszter célja tulajdonképpen olyan lelőhelyek összeállítása, felsorolása, ahol az egy-egy tudományágban alkotó személyek emlékeit, továbbá ipari és tudományos tevékenységek emlékeit őrzik. Ide tartoznak az eszközök, műszerek, mérési eredmények csakúgy, mint az épületek, berendezések és más relikviák is. A munka eredménye egy térképszerű áttekintés lesz, amelyen minden olyan helyszín be van jelölve, ahol valamilyen műszaki vagy tudományos tevékenység — esetleg egy személyhez kötődő — emlékei megtalálhatók. A térképet egészíti ki majd a magyarázó szöveg arról, hogy milyen emlékek találhatók, tekinthetők meg az egyes helyeken.

Vidéki csoportjainkhoz, az egyes intézményekhez, vállalatokhoz tartozó tagtársainkat kérjük, hogy segítsenek a kataszter geofizikai részének összeállításában.

Rövid néhány soros, lexikonszerű ismertetéseket várunk, hogy milyen intézményről, emlékről, tárgyról (eszköz, emléktábla, síremlék stb.) van szó, hol található, mivel foglalkozik, megtekinthető vagy sem, látogatásához engedély szükséges vagy sem stb. Kérjük valaha volt nevesebb geofizikusaink adatait is

(születési és halálozási hely, dátum, tevékenységük néhány közérthető mondatban összefoglalva).

A nem geofizikai jellegű, de geofizikai emlékeket is tároló intézmények (pl. Olajipari Múzeum, Bányászati Múzeum) emlékeinek felsorolását a területileg érdekelt MGE-csoport tagjaitól várjuk.

Az elkészülő kataszter mint útikönyv is használható lesz, egyes országrészek meglátogatása során ez adna tájékoztatást iskolai vagy más programok összeállításához.

Úgy gondoljuk, a kataszterhez való hozzájárulásunk segítheti a geofizika megismertetését a szélesebb közvéleménnyel.

A rendelkezésre álló adatokat az MGE-irodájába kérjük küldeni (tel., fax: (1)201-9815), vagy kérjük JESCH Aladár (tel. (93)313-140/71215), ill. SZABÓ Zoltán (tel. (1)252-4999) figyelmét felhívni. Ők, mint a MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottságának tagjai, az MGE részéről szívesen adnak további tájékoztatást remélhetőleg minél több érdeklődő és aktív tagtársunknak.

Befejezésül még egyszer hangsúlyozni kívánjuk, hogy nem értekezéseket, hanem csak tömör, lényegre törő néhány mondatos információkat várunk (kiegészítésre szoruló részinformációk is hasznosak lehetnek).

Jesch Aladár,
Szabó Zoltán

KONFERENCIA-ELŐZETES

A New trends in exploration and production of hydrocarbons 3. nemzetközi konferenciájára 1997. október 20–22. között kerül sor a Cseh Köztársaságban, Luhačovice városban (Dél-Morvaország). A konferencia fő témái: a szénhidrogén-kutatás és -termelés legújabb eredményei, a környezetvédelem, valamint a kimerült lelőhelyek újrahaznosítása. Hivatalos nyelvek: cseh (szlovák), angol, orosz.

Részletes tájékoztatás kérhető az alábbi címen:
Mrs. Olga Solaříková,
Executive Secretary, Czech Oil and Gas Association
Sokolská 4, 12000 Praha 2, Czech Republic
Tel./Fax: +420 2 242 611 89
+420 2 242 624 04

Tóth Lajos